

Predgovor

Slovenska Istra je kot edina slovenska pokrajina z neposrednim stikom z morjem, ne pa izključno zaradi slednjega, geografsko izjemno raznolika in slikovita pokrajina. Zato ni presenetljivo, da predstavlja geografom svojevrsten laboratorij za različne ozko disciplinarne kot tudi širše zasnovane raziskave s celotnega spektra geografske vede, od geomorfologije do geografije turizma. In nič ne kaže, da bi geografskih vprašanj ter izzivov v tem razmeroma majhnem koščku Slovenije lahko kmalu zmanjkalo. Geografskemu raziskovanju slovenske Istre pa smo veliko pozornosti posvetili tudi visokošolski učitelji in sodelavci ter raziskovalci Oddelka za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem, ki na tem območju že vrsto let izvajamo terensko in kabinetno delo s študenti.

Monografija *Geografsko raziskovanje slovenske Istre 1* je nastala prav z namenom prikaza rezultatov izbranih raziskovanj geografskih značilnosti slovenske Istre, ki smo jih opravili sodelavci omenjenega oddelka in v katerega so bili vključeni študenti univerzitetnega in magistrskega študijskega programa Geografija. Želimo si, da bi prvi monografiji v prihodnjih letih sledila še druga, morda tretja, z rezultati raziskovanj, ki še čakajo na predstavitev.

V prvi knjigi, ki je pred vami, smo uvodoma sintezno, s pomočjo lastnih in povzetih ugotovitev, predstavili najpomembnejše naravno-geografske in družbenogeografske značilnosti slovenske Istre ter geografsko opredelitev slovenske Istre kot pokrajine, njen obseg in dileme glede poimenovanja. Sledi predstavitev rezultatov raziskave morfometričnih in drugih značilnosti vrtač Rakitovsko-Movraškega krasa, kjer smo z večkratnim terenskim kartiranjem popisali nad 200 objektov. S pomočjo uporabe geografskih informacijskih sistemov pa so bile v nadaljevanju ugotovljene značilnosti njihovega pojavljanja, oblike in rabe. Eno od poglavij predstavlja rezultate preučevanja hidromorfoloških sprememb Dragonje, ene od pomembnejših rek v slovenski Istri, ki velja za eno najbolj ohranjenih naravnih rek. Toda to velja le za njen zgornji tok, v spodnjem pa smo ocenili visoko stopnjo spremenjenosti popisanih hidromorfoloških elementov. Naselja v zaledju slovenske Istre so bila v

preteklih letih večkrat območja raziskav krajevnih vodnih virov, nekoč pomembnih za oskrbo s pitno in drugo vodo, po priključitvi na javni vodovod pa večinoma opuščeni. S popisom, ki so ga opravili študenti, smo želeli ugotoviti, katere vodne vire prebivalci še vzdržujejo, občasno uporabljajo in katere so razlike v lastnostih vode. Svoje poglavje je povezano s potmi, ki obiskovalce usmerjajo po Kraškem robu. Območje je zelo privlačno za preživljanje prostega časa in rekreacijske dejavnosti, zato je zelo obiskano. Društva in dejavni domačini so predvideli njihov potek, skupaj s študenti pa smo iskali zanimivosti, ki bi poti z opisi tudi vsebinsko obogatile.

Avtorji poglavij pričakujemo, da bo monografija v pomoč in spodbudo pri načrtovanju raziskav slovenske Istre in širše, z novimi spoznanji bo prišla na seznam študijske literature nekaterih geografskih predmetov na Univerzi na Primorskem in, upamo, pritegnila tudi širšo skupnost bralcev. Želimo si, da bi jo kot študijsko literaturo in strokovni pripomoček uporabljali učitelji geografije in sorodnih predmetov v osnovnih in srednjih šolah, tako tistih iz slovenske Istre kot tistih iz drugih pokrajin, ki v slovensko Istro prihajajo kot organizatorji strokovnih ekskurzij, dnevov dejavnosti šole itn. Menimo, da je lahko koristno branje za vse, ki so tako ali drugače profesionalno ali ljubiteljsko povezani s prostorskimi procesi in pojavi v slovenski Istri.

Urednik se zahvaljujem avtorjem za prizadevnost in zavzetost pri oblikovanju in predstavitvi rezultatov ter predhodno pri vodenju in usklajevanju raziskovalnega dela študentov v okviru različnih študijskih predmetov pri raziskavah, ki predstavljajo vsebinsko osnovo posameznih poglavij monografije. Zahvala gre tudi recenzentoma za njune dragocene komentarje, kritike in nasvete za izboljšanje besedila. Posebna zahvala gre študentom geografije na Univerzi na Primorskem Fakulteti za humanistične študije, ki so v študijskih letih od 2007/2008 do danes v okviru različnih predmetov na prvi in drugi stopnji študija sodelovali pri terenskem in kabinetnem raziskovalnem delu in tako pripomogli k zbiranju dragocenih geografskih podatkov in njihovi osnovni analizi. Zahvala gre tudi vsem drugim, ki so bili kakorkoli vključeni v proces nastajanja monografije.

dr. Gregor Kovačič